

школи. Тому сьогодні дуже актуально спрямовувати свої зусилля як на формування бібліотечного медіапростору – осередку медіаосвіти всіх учасників освітнього процесу, так і на впровадження тих нововведень, які дозволять їй максимально ефективно виконувати свою місію – забезпечувати модернізацію та інформатизацію освітнього процесу. Це суттєво підвищить якість і ефективність праці бібліотекаря, створить належні умови для задоволення постійно зростаючих інформаційних потреб читачів, дозволить значно розширити спектр послуг і оперативний доступ до інформації.

Список використаних джерел

1. Збірник інноваційно-методичних робіт з медіаграмотності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pclub.dn.ua/wp-content/uploads/2016/09/Zbirnyk_robit_z_media_gramotnosti.pdf.
2. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя [Електронний ресурс] / Волошенюк О.В., Ганик О.В., Голощанова В.В., Дегтярьова Г.А., Іванова І.Б., Кожанова А.Ю., Пиза Г.Ю., Шкребець О.О., Янкович О.І.; за ред. Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. – Київ: ЦВП, АУП, 2018 – 234 с. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/mediagramotnist-u-pochatkovi-shkoli/>.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В. Волошенюк; за наук. ред. В.В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2013. – 352 с.
4. Практична медіаграмотність для бібліотек [Електронний ресурс] / Власюк О.В., Іванова Т.В., Потапова В.І., Срібна І.С.; за ред. Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. – Київ: АУП, ЦВП, 2019. – 61с. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/praktichna-mediagramotnist-dlya-bibl/>.
5. Формування медіаграмотності педагогів : навчально-методичний посібник [за заг. ред. Л.Д. Покроєвої, Г.А.Дегтярьової]. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. – 252 с.

Медіатека ліцею – інтерактивний простір учасників освітнього процесу

*Хільченко Л. О., завідувачка бібліотеки
Нововодолазького ліцею №3
Нововодолазької сільської громади
Харківського району*

У рамках обласного конкурсу мініпроектів розвитку територіальних громад «Разом у майбутнє» на базі Нововодолазького ліцею №3 було відкрито першу медіатеку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади як інтерактивний публічний простір нового покоління.

Упродовж року з дня її відкриття медіатека стала культурним центром нашої громади, інтегрованим освітнім простором, де кожен користувач за допомогою сучасних технічних засобів зможе збагатити свої знання, розширити кругозір, першим кроком до створення сучасного освітнього середовища, що відповідає вимогам Нової української школи та європейським освітнім стандартам.

На думку наших користувачів, медіатека – це вільний доступ до інформації, новітні методи обслуговування, простір для комунікації з однодумцями, модерний дизайн, можливість реалізації індивідуальних освітніх запитів кожного

користувача. Вона дає можливість учням ліцею працювати, розвиватися, іти в ногу з часом, самовдосконалюватися, бути конкурентоспроможними – і все це завдяки новим умовам для розвитку й турботі небайдужих людей. До того ж це новітні технічні засоби, можливість швидкого та якісного доступу до різних джерел інформації, комфортні умови для здобуття знань і успішного складання зовнішнього незалежного оцінювання.

Створена в закладі освіти медіатека сприяє формуванню позитивного іміджу бібліотеки, розширює інформаційні послуги для учнів, батьків, учителів, є місцем відпочинку, комунікацій, зустрічей із цікавими людьми. Новий формат бібліотеки ліцею розширив можливості для здобуття знань, створення творчих проєктів, є місцем відпочинку на перервах і після уроків. Тут можна попрацювати з Інтернет-джерелами, організувати майстер-клас, провести цікаві заходи. Шкільна бібліотека допомагає творчим і відповідальним учителям, які постійно працюють над собою, у відборі нових навчальних посібників, підручників за Концепцією Нової української школи.

Улюбленою формою роботи учнів початкової школи (1-2 класи) є проведення *конкурсів малюнків* «Мій улюблений літературний герой», «Чудовий світ книги». Учні 3-4-х класів створюють книжки, що оцінюються за такими критеріями: дизайнерське, художнє оформлення, змістове наповнення, ілюстраційний матеріал. Сподіваємося, що ці *саморобні книжечки* дозволять дітям Нової української школи зробити впевнений старт у віршуванні, створенні ілюстрацій, написанні творів.

Цікаво й змістовно проводяться різні форми роботи: *літературні ігри* «Розумниці й розумники», «Нам книга відкриває всі світи», «Казка мудрістю багата», *урок-гра* «Подорож до країни Читання»; *подорожі* «Цей дивний світ бібліотека», «Модні новинки з книжкової корзинки», «У світі казки, музики та барв»; *бесіди* «Діти, книга, медіатека», «Читати модно, читати цікаво, читати престижно».

Під час участі в заходах для учнів молодших класів «Від А до Я – читання щодня», «Читаємо, малюємо, граємо» вони залюбки відповідають на запитання вікторини, продовжують прислів'я, відгадують загадки, міркують над логічними завданнями, устанавлюють відповідність, із поданих букв складають слова. З учнями 2-х і 5-х класів було проведено дитячу розважальну *гру-квест*, у ході якої вони шукали скарб, заморочки з «чарівної скриньки», відповідали на запитання вікторини.

Цікавим і змістовним для широкого загалу було *літературно-музичне шоу* «Моя любов, я перед тобою...». Старшокласники декламували інтимну лірику українських поетів, розповідали цікаві фрагменти з життя славетних, слухали пісні відомих українських зірок і гуртів, а поети-початківці прочитали власні вірші про кохання.

Із метою залучення широкого учнівського загалу до користування електронними підручниками, енциклопедіями бібліотекар і вчителі інформатики провели *тренінг* «Якщо володієш інформацією – володієш світом», під час якого старшокласники ознайомилися з новими Інтернет-ресурсами, платформами для безкоштовної підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання.

До Всеукраїнського дня бібліотек старшокласники ліцею підготували *тематичну лінійку*, а гуртківці «На хвилях ліцею» провели трансляцію *радіопередачі* «Найбільші бібліотеки світу». Учні 5-9-х класів брали участь у

творчому конкурсі «Я розповім тобі про бібліотеку», у якому говорили «мовою малюнків коміксів, шарад про ідеальну, на їх думку, бібліотеку».

Бібліотекарка разом із активом читачів проводять *опитування* «Читацькі інтереси учнівства, вчительства», результати якого висвітлюються у вільному доступі в медіатеці закладу освіти; тісно співпрацюють із закладом дошкільної освіти «Барвінок»: ознайомлюють майбутніх першокласників із медіатекою, грають в ігри «Повернімо казковим героям їх загублені речі», «Відгадай, з якої казки малюнок», «Домалой пропущений предмет», проводять тематичні руханки, переглядають дитячий журнал «Барвінок», мультиплікаційні фільми.

Медіатека закладу освіти – це просвітницький центр. Згідно з планом роботи до ювілейних дат, відповідно до тематики тижнів науки і творчості, запитів у медіатеці оформлюються книжкові *виставки*, тематичні полицки, виставки-вікторини, виставки-презентації, виставки-поради: «Зорепад книжкових ідей», «Я прочитав, і ти прочитай», «Твої герої, Україно», «Різнобарвна моя Україна», «На хвилі читацьких захоплень», «До країни знань мандруємо з книгою».

Попри те, що в закладі освіти лише створюється модель бібліотеки як інформаційного центру, повсякчас здійснюється активна робота зі збирання, обробки, накопичення, систематизації інформації та поширення її. Сплановано заходи (інтерв'ювання, анкетування) щодо виявлення інформаційних потреб і задоволення запитів учасників освітнього процесу (педагогів, батьків, здобувачів освіти), формування в читачів навичок незалежного користувача різними носіями інформації, її пошуку, відбору та критичної оцінки.

Із метою формування у здобувачів освіти інформаційної безпеки, навичок роботи в Інтернеті для учнів початкових класів у співпраці з учителями інформатики організовуємо й проводимо практичні заняття за такими темами: «Етика віртуального спілкування», «Вплив комп'ютерних ігор на здоров'я», «Створи листівку, книжечку, стіннівку, колаж».

Великою популярністю в дітей користуються ігрові заходи: «Хто, хто, хто?», «Хто зверху?», «Що? Де? Коли?». А також захоплюють їх віртуальні подорожі: «Україна – моя країна», «Подорожуємо бібліотеками України», «Флора, фауна рідного краю», «Подорожуємо англomовними країнами», «Визначні пам'ятки Харківщини», «Ми різні, але рівні».

З метою формування та розвитку в учнів життєвих компетентностей у бібліотеці ліцею організовуються й проводяться рольові, *ситуативні ігри*: «Я – кухар...», «Світ професій», «Моя відповідальність удома», «Складові моєї успішності».

У медіатеці ліцею освіти учні разом з учителями, старшокласниками, батьками створюють *пантоміми* за різними темами: «Здорові та шкідливі звички», «Безпечна поведінка на природі», «Фразеологічні жарти».

Дієвими формами щодо взаємодії школярів є парна та групова робота. Учні залучаються до проведення заходів: «Ми – європейці», «Моя шкільна та місцеві громади», «Я змінюю світ», «Спадок відомих українців». Діти створюють групи, знаходять і опрацьовують інформацію, розвивають здібності обстоювати власну думку та приймати інші, набувати успішний досвід конструктивної взаємодії та громадянської поведінки.

Завдяки бібліотечним заходам і створенню комфортного освітнього середовища, творчої атмосфери в дітей формуються потреби, що мотивують до

навчання, ключові компетентності та вміння, а саме: співпрацювати з іншими, приймати рішення, розв'язувати проблеми, висловлювати власну думку, критично оцінювати інформацію.

У роботі медіатеки ліцею практикуються переважно діалогічні форми комунікативної взаємодії з користувачами, віддається перевага дидактичним засобам, що відповідають рівню розвитку творчих можливостей дітей. Створюються оптимальні умови співтворчості, співробітництва, співдружності, що сприяють розвитку мотивів творчої діяльності, надихають на пошук, дослідження, творчість. Бібліотека залучає творчих і здібних учнів до проведення заходів у рамках Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек, тижнів науки і творчості, читачьких конференцій, проєктів, презентацій. Здійснює інформування категорії читачів з урахуванням їхніх потреб, заходів, інтересів через випуски інформаційних бюлетенів, складання індивідуальних списків рекомендаційної літератури, проведення індивідуальних консультацій.

З метою надання батькам допомоги у формуванні та розвитку читачьких компетентностей дітей, активного залучення до освітнього процесу закладу освіти, дієвої допомоги в організації просвітницьких заходів бібліотекар проводить індивідуальні консультації з питань формування читачьких інтересів у дітей, здійснює анкетування батьківства, залучає їх до масових заходів, конкурсів, конференцій, акцій, розроблення пам'яток, мотиваційних листів.

Висновок

Модель бібліотеки Нововодолазького ліцею № 3 ще формується, та ми впевнені, що її пріоритетом стануть застосування інформаційно-цифрових технологій, упровадження елементів сучасних інноваційних технологій, забезпечення інформаційних запитів і потреб педагогічного колективу й учнівства з метою розвитку в користувачів інформаційної компетентності та медіаграмотності.

Шкільна бібліотека – медіатериторія закладу

*Андрющенко С. В., завідувачка бібліотеки
КЗ «Дергачівський ліцей № 3»
Дергачівської міської громади
Харківського району*

Характерною ознакою нашої епохи є перехід суспільства від індустріального до постіндустріального, а нині – до інформаційного. Інформаційні технології проникають у всі сфери людської життєдіяльності, стають потужною продуктивною силою суспільства. Тому в найближчому майбутньому від рівня інформаційної культури молодшого покоління залежатиме потенціал будь-якої держави та добробут її народу в цілому.

Модернізація освіти в Україні зумовила необхідність поступової трансформації бібліотек, зокрема шкільних, на сучасні бібліотечно-інформаційні центри, мета яких – забезпечення інформаційних потреб учнів, педагогів, батьків.

Візитна картка бібліотеки ліцею – своєрідна екскурсія до бібліотеки (<https://www.facebook.com/dergachigymnasium3/videos/707525113063477/>).